

RES ZA »SKUPNO DOBRO«?

BOGOMIR ŠTEFANIČ ML.

Pojmi, ki so doma predvsem v družbenem nauku Cerkve, imajo lahko v drugih ustih drugačen, celo zavajajoč zven.

V preteklem pastoralnem letu pod geslom *Ljubezen v pravičnosti* smo v Cerkvi na Slovenskem sistematično razmišljali o prvih družbenega nauka Cerkve, zato se je najbrž marsikomu zasukalo v spomin vsaj to, katera so njegova temeljna načela: dostojanstvo človeške osebe, skupno dobro, subsidiarnost in solidarnost.

Za eno izmed teh načel, skupno dobro, je še ne tako davno dr. Ivan Štuhec v *Leksikonu krščanske etike* ugotavljal, da je »ontološko in antropološko utemeljen princip skupnega dobrega danes zunaj katoliškega družbenega nauka in njegove teorije o naravnem zakonu praktično pozabljen«. No, iz te pozabe oziroma iz »katoliškega naftalina« ga je za potrebe mobiliziranja pred skorajšnjimi volitvami za predsednika republike potegnil sedanji predsednik dr. Danilo Türk. Svojo predvolilno kampanjo je namreč naslovil *Za skupno dobro*.

Načeloma ni seveda nič narobe s tem, če se pojmi, ki živijo predvsem v katoliškem obnebu, pojavljajo tudi drugod v družbi; v tem je mogoče videti njihovo življenjsko moč in splošno veljavnost. Načelo subsidiarnosti denimo, ki pravi, da višje ravni odločanja ne smejo izpodrinuti pobude, svobode in odgovornosti nižjih ravni, je eno temeljnih načel, ki jih je iz družbenega nauka Cerkve prevzela in v svoje temeljne dokumente zapisala (morda tudi zato z Nobelovo nagrado za mir nagrajena) Evropska zveza.

Pa vendar se, ko uporabljamo iste besede, ne tako redko prikrade vprašanje, ali pri tem dejansko mislimo na iste stvari. Prav primer sedanjega predsednika države kaže, kako upravičeno je lahko tako vprašanje. Širina in katoliška obarvanost slogana *Za skupno dobro* je namreč v izrazitem nasprotju s stališči, s katerimi si je dr. Türk pred petimi leti odprl vrata predsedniške palače. Cerkvene ustanove oziroma ustanove v krščanstvu utemeljene civilne družbe, ki si prizadevajo za skupno dobro, so tedaj z nelagodjem opazovale denimo Türkovo prepričanje, da morata biti država in Cerkve ločeni tudi na socialnem področju. To stališče se nam je takrat zdelo tako čudaško, da smo hoteli stvari takoj razčistiti - no, prošnja za intervju je zaradi neodložljivih obveznosti obvisela v zraku, in tako nismo mogli izvedeti, ali načelo državno-cerkvene ločitve v predsednikovi viziji (skrajno laicistične?) Slovenije kršijo tudi katoliški vrtci, domovi za ostarele, materinski domovi, varne hiše, komune za zdravljenje odvisnosti, službe, ki so na voljo beguncem in azilantom ali pa žrtvam trgovine z ljudmi, zavodi, ki skrbijo za dnevno varstvo oseb z motnjami v duševnem razvoju, ambulante za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja, svetovalnice za zakonce ...

Kakor koli obračamo: dejstvo ostaja, da je bil sedanji predsednik nekoč izredno zadržan do projektov, ki jih je za skupno dobro zasnovalo in s požrtvovalnostjo številnih skupin in posameznikov uresničevalo katoliško občestvo. Eno izmed volilnih vprašanj se torej glasi: Ali lahko na podlagi petletnega mandata pridemo do spoznanja, da je to stališče korenito spremenil ali le pragmatično prilagodil za potrebe podaljšanega predsednikovanja?

V kampanji pred petimi leti je, za kar je bil očitno nagrajen z volilnimi glasovi, nasprotoval tudi polnemu javnemu financiranju izvajanja javno veljavnih programov v zasebnih šolah, saj je v takšni ureditvi videl nevarnost »demontaže« javnega šolskega sistema, ne pa enakopravnega obravnavanja zasebne - tudi cerkvene - pobude k skupnemu dobremu na šolskem področju. Ljudje, ki tudi danes demonizirajo te pobude in v javnosti širijo prepričanje, da bi »evtanazija« zasebnega, torej zlasti cerkvenega šolstva rešila javno, so še vedno njegovi ključni podporniki. Ko že omenjamo evtanazijo: morda ni odveč spomniti, da Türkovi volilni štab vodi človek, ki se je javno zavzel za t. i. pravico do evtanazije, terapevtsko kloniranje, raziskave na zarodkih - vsa ta ravnanja so seveda popolnoma tuja krščanskemu razumevanju dostojanstva človeka in skupnega dobrega, kakor ga vidi družbeni nauk Cerkve.

»Skupno dobro ni samo sebi namen: svojo vrednost ima samo v povezavi z doseganjem zadnjih človekovih ciljev in s splošnim skupnim dobrim vsega stvarstva. Bog je zadnji cilj vseh ustvarjenih bitij, zato ne smemo iz nobenega razloga oropati splošnega dobrega njegove presežnosti, ki zgodovinsko razsežnost presega, jo pa tudi izpolnjuje«, beremo v *Kompendiju družbenega nauka Cerkve*. Skupno dobro, kakor ga je mogoče izluščiti iz ravnanja sedanjega predsednika, pa ima ravno to značilnost, da je samo sebi namen oziroma da se za njim skrivajo prav nič presežni, temveč zelo pritlehni interesi tranzicijskih družbeno-političnih elit, ki želijo »od tod do večnosti« ostati pri državnem koritu. No, te večnosti utegne biti zaradi globoke krize, v katero je zabredla mlada država predvsem po zaslugi teh klik iz ozadja, kmalu konec.

Slovenija bi v takih razmerah najbrž potrebovala predsednika, ki vendarle vidi dlje od lastnega nosu, kakor se je to ob raznih odlikovanjih, hudih jamah, mandatarskih preigravanjih, aristokratskih izpadih ... dogajalo zadnjih pet let, in bi res zastavil vse moči za prav razumljeno skupno dobro.

(Po Družini)

Aktiven politični teden

V začetku tedna so politično ozračje v Sloveniji nekoliko ogreli svobodni sindikati. Za november so namreč napovedali demonstracije, saj se ne strinjajo z vladnim reševanjem krize v državi. Točen datum demonstracij naj bi bil znan, ko bo jasno, katere sindikalne centrale se bodo demonstracijam pridružile. Za zdaj je večina precej zadržanih, poudarjajo predvsem, da je to v času pogajanj o pokojninski reformi in reformi trga dela nesmiselno. Minister za delo, družino in socialne zadeve Andrej Vizjak upa, da napovedani protesti ne bodo okrnili vsebinskih razprav. »Če bodo demonstracije resno prizadele pogajanja, bo to slabo. Dosegle bodo nasproten učinek, kot ga želimo. Glede na pozitivne izkušnje, ki jih imam s socialnimi partnerji iz dozdajšnjih pogajanj, lahko sklepam, da bodo ohranili in nadaljevali konstruktivnost in pogajalsko pripravljenost, zato verjamem, da lahko novembra vsebinsko zapremo večino vprašanj, ki so danes na videz nerešljiva,« je pojasnil.

Premier Janez Janša pa se je pred dnevi znova soočil s pozivom predsednika Pozitivne Slovenije Zorana Jankovića, naj odstopi s položaja.

Prvak opozicije očita vladi, da nima koncepta rešitve države in da je njen edini uspeh podrtje dveh cestninskih postaj. Janša mu ni ostal dolžan. »Tudi če bi bilo to res, pa ni, je to še vedno veliko več, kot bi kadarkoli dosegla kakšna vlada gospoda Jankovića. Imel je priložnost, a ni znal sestaviti vlade. Gospodu Jankoviću predlagam več potrpežljivosti, ker se bo še načakal. Dobro bi bilo, da v tem času ne gunca afen, saj smo v preveč resnem položaju,« je dejal. Sicer pa je premier skupaj s finančnim ministrom Janezom Šušteršičem poslancem predstavil predloga proračunov za prihodnji dve leti in spremljajoče dokumente. Oba sta pojasnila, da bodo Sloveniji znova omogočili gospodarsko rast in razvoj. Janša je prepričan, da so tudi jasen signal domačim in tujim partnerjem, da se je Slovenija resno in preudarno lotila ukrepov. Priznal je, da bodo nekateri boleči, pri čemer je omenil zmanjšanje mase plač za zaposlene v javnem sektorju. Šušteršič pa je poslancem pojasnil, da znižanje proračunskega primanjkljaja pod tri odstotke BDP-ja (Bruto domača proizvodnja, ali PBI po argentinsko) v letih 2013 in 2014

ostaja cilj vlade. »Da vztrajamo pri tej zavezi smo se odločili kljub slabšim gospodarskim napovedim. Fiskalna konsolidacija je namreč tisto področje, kjer smo do zdaj naredili najhitrejša korake.« Predstavljena predloga proračunov in spremljajoče dokumente zdaj pretresajo zainteresirana delovna telesa državnega zbora. Kot zadnji se bodo do njih 5. novembra opredelili člani odbora za finance in monetarno politiko. Nato bo imela vlada pol meseca časa za njihovo dopolnitev. Poslanci so pričakovano znova potrdili zakona o Slovenskem državnem holdingu in ukrepah za krepitev stabilnosti bank, na katera je veto izglasoval državni svet. A nad obema zdaj visi senca referendum. V parlamentu sta odmevali tudi razpravi o varčevalni noveli, ki jo je predlagala opozicija, in noveli zakona o visokem šolstvu. Prva je bila zavržena, vlada je medtem vložila tudi svoj predlog sprememb zakona za uravnoteženje javnih financ, ki se nanaša na pokojnine. So pa poslanci odločili, da je visokošolska novela, ki je naletela na precej očitkov o politizaciji tega področja, pristojni minister Žiga Turk pa jih je zavrnil, primerna za nadaljnjo obravnavo.

Potrebujemo nov veter

Škof Stanislav Lipovšek

V Vatikanu se je v nedeljo, 28. oktobra, sklenilo tritedensko 13. redno generalno zasedanje škofovske sinode. Slovensko sveto mašo je v vatikanski baziliki sv. Petra daroval papež Benedikt. Papež je dejal, da čeprav Cerkev čuti nasprotne si vetrove, vseeno čuti »veter Svetega Duha, ki nam pomaga in nam kaže pravo pot«.

Sveti oče je optimistično dejal, da je Cerkev na poti z novim zanosom. V soboto, 27. so sicer sinodalni očetje glasovali še o končnih predlogih za sinodalni dokument in jih vseh 58 predlogov potrdili. Škof Stanislav Lipovšek, ki se je v imenu slovenske Cerkve udeležil sinode, je dejal, da je zdaj na strani krajevnih Cerkva, da sklepe sinode udejanjijo. Zave-

da se namreč, da »en sam ne more ničesar narediti, tudi to je spoznanje te sinode, da se mi prevečkrat zanašamo sami nase, premalo pa, da je Jezus Kristus tisti in Sveti duh tisti, ki nas nagiba. Samo odpreti se je treba in drug drugemu pomagati.« Škof Lipovšek je ob tem pripomnil, da imajo pastoralno mrežo v Sloveniji dobro razvito, potrebuje le novega vetra, novega ognja, navdušenja in odprtosti. »Včasih preveč nase računamo, premalo pa na Jezusa Kristusa, ki je prisoten v vsakem človeku. Tudi to je sporočilo te sinode, da se je treba bolj posvetiti ubogim, malim, iti ne samo za 99-imi ovčicami, ampak tudi za tisto eno samo, ki je še ostala izgubljena.«

Sporočilo sinode je po besedah škofa Lipovška tudi to, da mora župnija ustvarjati pogoje, da se bodo lahko ljudje srečali z Bogom. »Mi smo v nekih okostenelih oblikah pastora, včasih ne le da ne iščemo izgubljene ovce, še preganjamo jo, tukaj se bo moralo nekaj spremeniti. Treba se bo pastoralno spreobrniti, začeti z duhovniki, škofi in sodelavci. Vse to sinoda na novo osmišlja.« Škof Lipovšek je zato vesel, da bodo tudi v Sloveniji prešli to mračnost vere in na novo začutili moč in delovanje Svetega Duha.

Štiri ure razlike

V noči na nedeljo 28. oktobra so v Sloveniji ob 3. uri zjutraj premaknili ure za eno uro nazaj in tako s poletnega prešli na zimski čas. S tem je časovna razlika med Slovenijo in Argentino dosegla štiri ure.

V Sloveniji uro predstavljajo zaradi direktive Evropskega parlamenta in Sveta o ureditvi poletnega časa. Evropska komisija vsakih pet let objavlja časovni razpored z datumi začetka in konca poletnega časa. V Sloveniji to ureja uredba o določitvi obdobja poletnega časa. Vsakokratna prestavitve ure odpira vprašanje o smiselnosti tega početja.

Države EU-ja so leta 2007 izdelale poročilo o vplivu določb o poletnem času na delovanje določenih sektorjev. Po podatkih ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je Slovenija ugotovila, da je ureditev poletnega časa glede organizacije dela primerna in da se prihrani pri porabi električne energije. Obdobje poletnega časa se začne zadnjo nedeljo v marcu ob 2. uri po srednjeevropskem pasovnem času tako, da se ura prestavi za eno uro naprej. Konec obdobja poletnega časa je zadnjo nedeljo v oktobru ob 3. uri po poletnem času, ko se ura prestavi za eno uro nazaj.

VTISI IZ SLOVENIJE

Restavratorji ne restavrirajo vsega

(Od našega dopisnika)

Internet je lahko - tako kot Nobelov dinamit - izredno koristen. In udoben. Na njem lahko najdeš veliko takega,

za kar bi moral za več ur iti v knjižnico in si ogledati razne enciklopedije, da iz njih izvlečeš podatek, ki ga potrebuješ. Tisti, ki ste kdaj gulili sedeže po knjižnicah, boste protestirali, da ga ni užitka nad listanjem debelih 'špehov' in iz njih izluščiti težko iskano informacijo. A to je

tako kot z mizarjevim izvijačem: danes boste težko našli še tako 'klasičnega' ali 'konservativnega' mizarja, ki bi pri svojem delu ne uporabljal električnega, akumulatorskega izvijača.

Tako sem iskal zanimive podatke o stebru sv. Trojice, ki stoji na Kongresnem trgu. Je to eden izmed treh javnih spomenikov v Ljubljani iz 17. stoletja (druga dva sta Hrenov križ na Ambroževem trgu in Marijin steber pri cerkvi sv. Jakoba).

Vendar ta spomenik ni tam od vseh večnih časov. Originalno je stal pred samostanom bosonogih avguštincev na današnjem križišču Gosposvetske in slovenske ceste (nasproti Figovca in kavarne Evropa). Postaviti ga je dal kot leseno znamenje leta 1693 grof Herbert Auerperg Turjaški ob stoletnici zmagovite bitke pri Sisku (pomembne zmage krščanskih sil nad osmansko vojsko, kjer je pomembno vlogo odigral Andrej Turjaški, vojskovodja

kranjskih čet) in v zahvalo, ker je bilo Ljubljani prizaneseno s kugo, ki je tedaj razsajala na Dunaju. Herbertova vdova Konstancija je dala leta 1722 odstraniti leseno znamenje sv. Trojice in na njegovo mesto postaviti novo, kamnito znamenje, ki naj bi ga po vsej verjetnosti izdelal Francesco Robba. Tam je stal vse do silovitega potresa v Ljubljani leta 1895, ko so ga prestavili pred uršulinsko cerkev, pri čemer je marsikaj uredil arh. Jože Plečnik.

Čas spomeniku ni prizanašal, zato so ga obnavljali in prenavljali, vendar le podstavke, ne pa Robbove kreacije. Vendar so se našli ljudje, ki so bolj robbovski kot Robba: v šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bil kip umaknjen s stebra, na trgu pa je ostal le štrcelj, visok podpori steber. Uradno razlaga je bila, da kot spomenik likovne zgodovine spada v Narodno galerijo. Leta kasneje so se odločili, da na steber postavijo kopijo kipa, vendar to **brez križa**.

Pred nekaj leti so ljubljanske mestne oblasti obnovile Kongresni trg, kot si ga je zamislil arh. Plečnik, obenem pa so pod njim in pod parkom Zvezda uredile parkirišče. Da bi spomenik ne motil in ne bil poškodovan med zidanjem parkirne hiše, so ga odstranili in pri tem odkrili še marsikatero zanimivost o njem. Po končanem delu so ga v lanskem letu spet postavili tja, kjer je bil, pred tem pa so ga še restavrirali. A ne po Robbovi zamisli, ampak po zamisli tistih, povojnih restavratorjih, ki niso hoteli, da bi spomenik kazal preveč versko lice, torej **spet - brez križa!**

Antropolog in etnolog Božidar Jezernik je svoj prispevek v enem izmed lanskih *Pogledih* takole končal: »Taka 'restavrirana' podoba (Robbovega) kipa sv. Trojice nagovarja mimoidoče s sporočilom, da je preteklost najbolje pozabiti in/ali zanikati. Saj je taka pozaba in/ali zanikanje preteklosti nujna predpostavka za to, da ignoranti ali ideologi lahko ohranjajo svoje prepričanje, da so bolj večji v kiparstvu od Francesca Robbe. V danem kontekstu je sv. Trojica na Kongresnem trgu prevzela novo nalogo: ohranjati pri življenju naš nestrpen odnos do preteklosti.«

Ni kaj dodati, kajne?

GB

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Mnogo je dejstev v argentinski politiki, ki jih težko razlagamo z vidika logike. Kaže, kot da ta država ne sledi običajnim pravilom politične teorije, ampak nekim prav posebnim, ki imajo lastno dinamiko in seveda nepredvidljive posledice.

V pričakovanju 7D.

Tako vlada kot opozicija nestrno pričakujeta ključni datum 7. decembra. Takrat naj bi se odločila usoda multimedijske hiše Clarín. A z vidika današnjega dne ni toliko važno, ali bo vlada zasegla radijske in televizijske postaje, ki so v lasti tega podjetja. Bistveno je vsakodnevno poseganje vlade na področje sodne oblasti, pod izgovorom, da zagotovi »izvrševanje zakona« po lastni volji v zadevi medijev. Nenehni so pritiski, obtožbe in nelegalno imenovanje nadomestnih sodnikov. Prišlo je celo tako daleč, da je pravosodni sekretariat vložil tožbo proti enemu izmed članov sodne zbornice, a z dokazi, ki ničesar ne dokazujejo. So res pričakovali sodni postopek? Ne, šlo je le za nov pritisk nanj in na ostale člane zbornice, ki bo morala kmalu odločiti o zadevi »osovraženega« dnevnika. Vse to kaže, da je »afera Clarín« le kulisa, čeprav bistvena in osrednja, za katero se skriva namen vlade, da si podvrže sodno oblast. Z absolutnim obvladanjem izvršilnosti, z lastno večino v poslanski zbornici in senatu, ki parlament spremeni v »notarsko pisarno« predsednice, bi obvladanje sodišč zadalo dokončni udarec republikanski organizaciji države. Če temu dodamo, da bi z 7D vlada zasegla tudi medije, bi lahko govorili o zatonu demokracije v državi. Res ostane nekaj neodvisnih dnevnikov. A z zakonom o javnem interesu časopisnega papirja jih lahko kmalu prisilili v životarjenje. Zanimivo ob tem pa je, da vlada ne more nadzirati medmrežja. Po internetu danes svobodno in množično krožijo protivladna gesla, obtožbe, opozorila, pozivi. Tako se že nekaj časa vabi na novo protestno zborovanje po vsej državi, ki bo v četrtek, 8. novembra. Zanimivo je eno izmed gesel poziva: »Z močnim 8N, ne bo uspešnega 7D«.

A nekaj se maje. Zanimiv je bil članek, ki ga je pred kratkim objavil brazilski dnevnik O'Globo. Brez ovinkov pove, kar tukaj beremo med vrsticami: go spa je absoluten tiran nad življenjem in delovanjem vlade. Skoraj nima svetovalcev, razen zelo majhnega kroga popolnoma predanih, ki pa strokovno sploh niso usposobljeni vodenja države. Le tako se lahko

razlaga nenehne spodsrljanje a tudi grobe napake v vladnem delovanju. V notranjem pogledu je predsednica v kratkih mesecih sedanjega mandata padla s 54% glasov na volitvah, pod 30% današnje javne priljubljenosti. V zunanjem svetu Argentina tudi nenehno pada: ni spoštovanje in upoštevanja, ni investicij (na primer za petrolejsko družbo YPF), vrstijo se negativne obsodbe v zadevi zapadlega zunanjega dolga. In najbolj zaskrbljujoče: ni kreditov. Celo Bolivija plačuje za mednarodne kredite 4,8% letno, medtem ko naša država ne dobi kreditov pod 9,25% obrestne mere. Skrbi tudi dejstvo, da je cena soje nehala rasti in celo nekoliko padla. Od tega si je vlada mnogo obetala. Izvoz industrijskih izdelkov nenehno pada, ker država zaradi inflacije (ki je vlada ne prizna) izgublja na kompetitivnosti. Le zaprta vrata za uvoz in klada (cepo) na devize, predvsem dolar, nekoliko rešuje položaj. Koliko časa lahko gospodarstvo še normalno deluje v tem položaju, predvsem ker je tiskanje vedno manj vrednega denarja dejansko pobesnelo? Prihodnost ni svetla.

In vendar. Tukaj pride na vrsto v uvodu omenjena posebnost. Kljub napakam, padajoči priljubljenosti in vedno slabšemu socialnemu položaju ne vidimo izhoda in se tresemo, da ne bi predsednica morda ponovno zmagala, če bi se lahko predstavila. Zakaj? Ker ni alternative. Celotna opozicija je nezmožna prevzeti in kanalizirati ljudsko nejevolje in jo uporabiti na volitvah. Do prihodnjih nadomestnih parlamentarnih volitev manjka slabo leto. A ni videti moza, ne stranke, ki bi izstopala. Radikali res zbirajo svojo četo in se postavljajo na čelo odpora proti spremembi ustave. A stranka je popolnoma anemična. Široka napredna fronta (FAP) zbira levico. A te dni je njen vodja, socialist Binner utrpel hud udarec, ko se je razvedela afera o korupciji policije v njegovi provinci Santa Fe. Bajes korenine segajo v čas njegovega guvernerstva. Vlada je to izrabila za krut napad nanj. Macri in njegov PRO uživajo precejšen ugled. A nima močne mreže po vsej državi, niti dovolj v sami provinci Buenos Aires. Nekateri ga celo kritizirajo zaradi njegovega ljubimkanja z glavnim tajnikom uporne CGT Moyanom. De Narváez se približuje Scioliju. Edino v Mendosi se je opozicija zedinila in blokirala možnost ustavne spremembe, da bi kirchneristični guverner lahko ponovno kandidiral. Nekaj upanja ostaja.

Prazna avstrijska obljuba

Sedanja vladna koalicija na Dunaju se je zavezala, da bo v tem mandatu prenovila zakon o narodnih manjšinah, ki je bil sprejet v letu 1976. Pripravo novele so zaupali državnemu sekretarju Josefu Ostermayerju. Kot kaže pa kljub večletnim pogajanjem glede vsebine zakona, ta ne bo dobil podpore v dunajskem parlamentu; med drugim tudi zato, ker ni upošteval predlogov narodnih skupnosti.

Državni sekretar Josef Ostermayer je aprila 2010 ustanovil tri delovne skupine in jim naložil izdelavo osnutka zakona, ki je bistven za preživetje narodnih skupnosti v Avstriji. Sledile so razprave o predlo-

gu novele zakona. Aprila letos se je iztekel rok do katerega so narodne skupnosti lahko k osnutku posredovale svoje zahteve in pripombe. To so tudi storile, a se je izkazalo, da Ostermayer večino predlogov sploh ni upošteval. Zato se je sredi tega tedna na Dunaju sestala Delovna skupina za avstrijske narodne skupnosti in izoblikovala pet točk za izboljšavo predloga osnutka novele zakona o narodnih skupnostih. Med drugim zahtevajo, da dobijo narodne skupnosti dodeljene status organizacije javnopravnega značaja, zagotovitev ustreznih finančnih podpor, neodvisnost političnih zastopniških organizacij in več pravic za nepriznane

narodne skupnosti. Podpredsednik Skupnosti koroških Slovencev Rinaldo Vospornik je dejal, da je sedanj predlog zakona daleč od tega.

Zahteve je podprlo dvanajst manjšinskih organizacij. Podpira jih tudi eden najvidnejših predstavnikov ljudske stranke nekdanji predsednik avstrijskega parlamenta Andreas Khol, ki je že večkrat dejal, da vladni predlog ne predstavlja izboljšave in da ogroža narodne skupnosti. Tudi nekateri predstavniki ljudske stranke v parlamentu pravijo, da zakon v zdajšnji obliki ne bo sprejet. Ob tem poudarjajo, da je podpora tistih, katerim je zakon namenjen, nujna.

CELOVŠKA ŠKOFIJSKA SPLETNA STRAN

Zlato priznanje

Pri letošnji koroški deželni nagradi za najbolj kreativne in posrečene komunikacijske rešitve je podjetje ilab crossmedia prejelo zlato odličje Creos za izvedbo škofijskega spletnega portala. »Upoštevali ste vseh dvanajst zapovedi dobrega spletnega dizajna, zato imate naš žegen,« se je glasila sodba mednarodne žirije pod predstvom švicarskega strokovnjaka Christiana Lürzerja. Nagrado so podelili pri posebnih slovesnosti v petek, 5. oktobra, v dvorani celovškega sejmišča.

Vodja podjetja ilab crossmedia Franc Tomažič je posebej vesel, da je dokaj stroga žirija izpostavila pri svoji presoji poleg vsebinske naravnosti projekta tudi posluš za posebnost in enkratnost koroške regije: »Ko smo pred letom in pol obnovili škofijski portal so bile vse tehnične novosti - velike slike, večja osnovna pisa-va, multimedijski elementi in novi instrumenti socialnih omrežji - še nekaj nenavadnega in neobičajnega. Tem bolj gre občudovati pogum in zaupanje odgovornih v

škofiji na čelu s škofom Schwarzem, ki so zaupali v ta projekt maloštevilni agenciji z nenavadnimi rešitvami. Še bolj zahtevno pa je bilo v središče spletnega nastopa namesto razvejane in bogate strukture katoliške Cerkve njeno osrednje poslanstvo: dajati ljudem odgovore na vsa bistvena življenjska vprašanja. Da smo s tem bili na pravi poti, kažejo druge cerkvene spletne strani, ki polgoma prevzemajo to shemo, kot na primer novi spletni portal katoliške Cerkve Nemčije (<http://www.katholisch.de>), ki so ga prenovili zadnji teden.«

Naj omenimo še posebnost pri dvojezičnosti strani: namesto posebne jezikovne variante je dvojezičnost sestavni del škofijskega portala, tako da se slovenščina samo po sebi umevno lahko pojavi na vseh koncih škofijskega portala. Zgledna je tudi glava spletne strani, ki je dvojezična, kar pri drugih deželnih straneh ni običajno. Da pa stran ni samo lepa, temveč tudi funkcionalna, dokazujejo številke praktične uporabe: 390 far in 490 organizacijskih enot je v tem letu in pol na spletni strani škofije objavilo nad 8000 novic.

Tednik Nedelja, Celovec

NAŠ DOM SAN JUSTO

Praznovanje 56. obletnice

Listi na koledarju se naglo vrtijo in kar naenkrat smo zaživel praznovanje ustanovitve Našega doma v San Justu, praznik, ki ga kot vedno slovesno praznujemo. Letos je bil spomin na 56-letnico življenja v nedeljo 14. oktobra.

NAJPREJ ZAHVALA BOGU

Pred opoldansko slovesno sveto mašo so se pričele zbirati narodne noče in predstavniki

napovedovalke Nadje Miklič smo ob dviganju zastav zapeli argentinsko in slovensko državno himno. Nato je predsednica Doma Mici Malavašič Casullo toplo pozdravila navzoče. Poleg predstavnikov slovenskih Domov in ustanov kot vsako leto v priznanje delovanja slovenske skupnosti v San Justu, so se udeležili letnega slavlja tudi nekateri predstavniki argentinskega javnega življenja.

dnika Zedinjene Slovenije prof. Francija Žnidarja. Med drugimi bogatimi mislimi je poudaril: »To je Dom v katerem živi slovenski duh, saj se še po tolikih letih ohranja slovenska beseda in zavest pripadnosti slovenskemu narodu«. »Zahvalim se za vašo prisotnost v argentinskem svetu, predvsem ker s ponosom kažete identiteto slovenskega človeka, ki že nad pol stoletja goji svojo

peža sledila druga pesem zbora »N'mau čriez jizaro«. Oder Frida Beznika so za to obletnico posebno prilagodili bolj v ovalni obliki s čimer se je dosegel vabljivi in topel stik s publiko, istočasno pa prav primeren prostor za pevske nastope, da je celotna slika izvajanja bila mogočnejša in pestra v barvah. V prvem delu nam je scenografija približala življenje v veži pristne domače slovenske hiše, kjer se stikajo stari in novi rod ob predeju babice. Krajevni zbor Zveze mater in žena pod vodstvom Anice Mehle je med odrskimi kratkimi prizori (mama z otroki, babica in otroci, ded z vnukinjo na kolenih) zapel »Bog nam daj en dober čas« in »Le predi dekle, predi«. Ni mogla manjkati v tem okviru poezija Mirka Kunčiča »Na dedovih kolenih«. Barvitost in spontanost otroške folklorne skupine je osvojila publiko z interpretacijo »Jaz sem muzikant« (harmonike, violine, kitare in bobni) in živahno prepevanje venčka pesmi Otroškega pevskega zbora Balantičeve šole pod vodstvom Kristine Skvarča Šenk in Veronike Malovrh. Po tem potpuriju slovenskih pesmi je sledila recitacija »Samo to« Franceta Papeža. Nakar so zaključili prvi del predstave s plesom mladcev in mladenk (Mladika - pod vodstvom prof. Mirjam Mehle Javoršek s pomočniki: Bernarda Juhant, Lučka Groznik, Tatjana Groznik, Niko Puntar in prof. Pedro Prospero) z belokranjskim plesom še posebno poudarjenim

gentinski ples »escondido«. Zadnja recitacija »Moj dom« (Pavel Borštnik) in pesem, ki so jo zapeli vsi zbori »Tu je naš dom« sta bili zlati zaključni sponki uspelega slikovitega in pestrega programa. Povezavo, s kratkimi in vsebinsko bogatimi stavki, so spremljali melodije citer. Z vodilno mislijo »Kje dom je moj« so nam vse organizacije in generacije Našega doma San Justo približale slovenske pokrajine in nato, kaj nam predstavljajo naši Domovi v Argentini »Zdaj vem, kje dom je moj!« Tu je naš dom, tu sem doma!

Režija odrskega prizora je bila v rokah Angelice Podržaj Miklič, Danice Malovrh in Nevenke Goddec Zupanc. Za scenski prostor je bil odgovoren Klavdij Selan. Za izvrstno scenografijo pa znani in priznani Tone Oblak. Recitatorji poezij so bili Albi Klarreich, Gabrijela Malovrh, Aleks Puntar, Klavdij Selan. Glas v »off« so nam približali Kamila Mehle, Albi Klarreich in Martin Selan. V prizorih so izkazali svojo igralsko žilico Marta Urbančič Oblak, Toni Rovar, Sonja Modic, Milan Fantini, Pavla Petek Zupanc, Marko Štrubelj in Cintija Magister; kot vaški otroci pa so nas razveselili Mercedes Amalfi Tekavec, Ivan Magister, Agustin Malovrh, Martin Miklič, Kamila Pugelj, Kamila Taboada Grilj, Luka Trpin, Ivan Urbančič, Lucijana Vombergar, Katja Zupanc, Matija Zupanc. Za maskiranje in pričeske so poskrbeli Danica Malovrh, Veroni-

vseh slovenskih Domov na dvorišču Doma. Ko je bilo vse že urejeno, so se napotili skupaj z nekaterimi verniki v sprevedu do sanhuške stolnice.

Opoldne je pričela sv. maša, katero je daroval delegat prelat dr. Jure Rode v somaševanju s p. dr. Alojzijem Kukovico. Mašo je vodila ga. Tatjana Modic Kržišnik. V bogatih mislih v pridigi, na podlagi liturgičnih tekstov, se je dr. Rode, dotaknil teme letošnjega leta vere in pomen modrosti v osebnem in javnem življenju kot izreden božji dar dragocenejši od zlata in slave. Slovesnost maše je še bolj poudarilo petje Mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar.

Po končani maši za vse žive in rajne rojake iz sanhuškega okraja in v zahvalo za vse prejete dobrote, so se verniki zgrnili okoli lepo okrašenega oltarja Marije Pomagaj in se ji še posebno zahvalili za vse prejeto ter priporočili za prihodnost s posebno molitvijo.

DOBRODOŠLICA V DOMU

Po končanem sv. obredu so se verniki napotili v prostore Našega doma, kjer je na dvorišču potekal prvi del programa. Po pozdravu

Takoj ob vhodu na dvorišče na levi strani pa smo lahko občudovali fotografsko razstavo o nastopu Mešanega pevskega zbora San Justo po Sloveniji in zamejstvu v mesecu juniju. Izredno zanimive slike, na katerih smo lahko zasledili znane obraze pomembnih osebnosti slovenske kulturne in tudi političnega prostora v Sloveniji ter lahko prebrali komentarje o kvalitetnem nastopu zbora v raznih časopisih in revijah doma in v zamejstvu.

Po molitvi pred kosilom je mladina pričela s prijazno postrežbo okusnega kosila gostom, ki so imeli za omizjem priložnost klepeta z znanci in prijatelji.

Prijetni trenutki hitro minejo in tako je prišel čas, da smo se podali v prostore zgornje dvorane, kjer je nato potekal kulturni program.

KULTURNI PROGRAM

Ta del programa je prav tako zelo lepo vodila Nadja Miklič, besedilo povezave pa je bilo delo Tatjane Modic Kržišnik. Po izrečeni dobrodošlici ge. predsednice Našega doma so ponovno sledili pozdravi za publiko, ki je prišla na kulturni program.

Sledili so pozdravi predse-

kulturno dediščino na argentinskih tleh«. »Predvsem mladim družinam priporočam: zavedajte se kaj imate v rokah, kakšno bogastvo prejimate od svojih staršev in kaj morate predati svojim otrokom.«

Sledil je slavnostni govor *arh. Jureta Vombergarja*, ki je bil objavljen kot uvodnik v prejšnji številki Svobodne Slovenije. Zanimivim in originalnim mislim govornika je sledil navdušen aplavz.

Odrski prikaz pod vodilno mislijo »Kje dom je moj« se nam je pričaral na odru v besedi, pesmi in plesu. Zamisel in izvedba programa je bila stvaritev Mirjam Oblak s sodelovanjem pri povezavi Dani-

ce Malovrh in dr. Katice Cukjati. Uvodnim besedilom dr. Tineta Debeljaka je sledila pesem Mešanega pevskega zbora San Justo, pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar: »Kje so tiste stezice«. Nato pa je po recitaciji pesmi »Vprašanje« Franceta Pa-

v spremljavi hrvaškega godalnega ansambla »Bosna« pod vodstvom Ljilje Vlaho.

DRUGA SCENA PREDSTAVE

V drugem delu predstave s spremenjeno scenografijo, ki pa je tokrat prikazala slovensko naravo, sta podala uvod mladi zaljubljeni parček. Za tem uvodom smo v izvedbi MPZSJ ponovno slišali dovršeno koroško narodno pesem »Dečle, to mi povej« in »Večer na Robleku« (Avseniki). Sledil je tudi ples mladinske skupine Mladika »Otoček sredi jezera (po ritmih ansambla Avsenikov). Valček Lojzeta Slaka pa je slikovito zaplesala odrasla folklorna skupina, ki jo spretno vodijo Metka Markovič Marinčič, Ema Urbančič Marušič in Ivo Smrdelj.

Sledila je recitacija »Nasveti Martina Fierra« (Joseja Hernandeza v prevodu dr. Tineta Debeljaka) ob spremljavi Tonija Markoviča na kitaro. Kot dopolnilo recitaciji in zavedajoč se integracije mladih živečih v svetu dveh kultur je Mladinska skupina Mladika zaplesala ar-

ka Malovrh, Ljudmila Smrdelj, Mikaela Oblak, Ana Klara Zafra, Magdalena Oblak Žgajnar in Ivo Smrdelj; za luči in zvok Matjaž Groznik, Ivan Kržišnik, Nace Kržišnik, Ignacij Mehle, Erik Oblak, Aleks Puntar in Luka Štrubelj. Zvočni efekti so bili na skrbi Angelce Podržaj Miklič, Erika Oblaka in Luka Štrublja, mikrofoni pa odgovornost Marte Petelin in Lučke Bergant Uštar. Estetsko opremo programa pa je osnovala Erika Indihar.

Odrski prikaz ob 56-letnici Našega doma San Justo se nam je razodel kot bogat sad delovanja vseh organizacij, sodelovanja, navdušenja - skupinskega dela, kjer je bil vsak prizor del impozantnega mozaika.

Po zahvalah sodelavcem s šopkom cvetic in po zaključku kulturnega programa, je sledila na dvorišču Doma prosta zabava in ples ob zvokih Slovenskega instrumentalnega ansambla.

Obiskovalci praznovanja obletnice sanhuškega doma so doživeli lep, zanimiv in doživeten dan z željo ... nasvidenje drugo leto!

K.C.

RAZSTAVA BRANKA ZAVRTANIKA

Iz daljne preteklosti v sedanost

V petek, 19. oktobra, smo v Meršolovem atriju v Zavodu sv. Stanislava odprli razstavo slikarja Branka Zavrtanika iz Argentine »Iz daljne preteklosti v sedanost«. Pri odprtju razstave je umetnika in njegovo delo predstavila umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn, ki je poudarila značilnosti njegovih slik in njegovo življenjsko pot, ko je preko begunskih taborišč kot otrok odhajal iz Slovenije v Argentino, se izpopolnjeval in ustvarjal v Buenos Airesu. Pri kulturnem programu so sodelovali violinistki Veronika Snoj, rojena v Argentini, in Špela Ivan ter recitatorke iz Škofijske klasične gimnazije Ana Zupan in Katarina Rodič.

Slikar Branko Zavrtanik se je rodil v Kamniku 3. februarja 1941. Po drugi svetovni vojni in treh letih begunskega taborišča je septembra 1948 s starši in drugimi begunci prispel v Buenos Aires. Tam se je izpopolnjeval v likovni umetnosti na Escuela Nacional de Bellas Artes Manuel Belgrano in na Escuela Superior de Artes Visuales Prilidiano Pueyrredón.

Med pomembnejše razstave lahko omenimo v avditoriju Radio Libertad in v umetnostnih galerijah Il Duomo in Ausonia v Buenos Airesu. Od leta 1999 redno sodeluje s Slovensko kulturno akcijo. V mesecu avgustu 2009 je v okviru likovnega odseka SKA imel samostojno razstavo v Slovenski hiši v Buenos Airesu, z drugimi slovenskimi likovnimi umetniki pa je

skupno razstavljal na sedežu slovenskega veleposlaništva v Buenos Airesu.

Razstava Iz daljne preteklosti v sedanost je zasnovana v treh delih: Notranost vrta, Ob Srebrni reki - promet in Domači kraj.

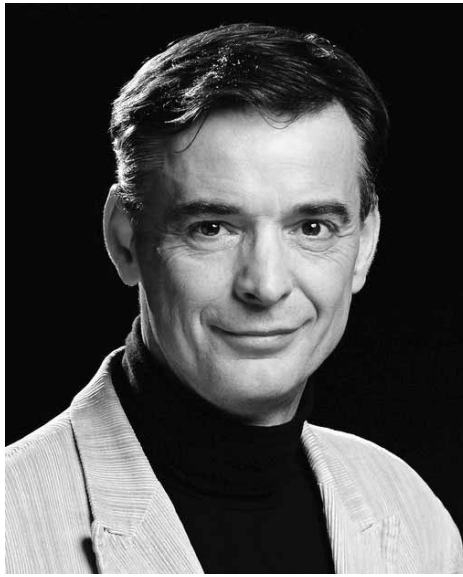
Prva slika nas popelje v oddaljeno otroško dobo, ki odseva in se zrcali iz sedanosti. Prva doba zgodnjih let se nam predstavlja polna toplote. Odkriva se nam v kontrastu z monokromatično vizijo, zavito v napol somraku, ki predstavlja srednjo dobo življenja.

Naslednje slike nam oznanjajo s svojo živo barvo bogastvo narave, rastline, cvetlice, ptice - vse pa predstavlja podoba in vsebino sedanjega življenja. Za te stvaritve je uporabljal raznovrstne in različne tehnike.

Nadaljnje slike pa prikazujejo mestne podobe, prostori so namenoma izbrani - okolje pristanišča, široke in prometne ulice, visoke stavbe. Avtor je želel predstaviti in posredovati poetični obraz in izraz mesta Buenos Aires.

Likovni itinerer 22 slik se zaključuje s tremi stvaritvami, ki nam približajo slovensko pokrajino: gore napol pokrite z belim plaščem snega, kar nam razodeva jesensko letno dobo, ki jo je opazoval in občudoval ob polnosti svojega zadnjega obiska domovine. »Moj pogled želim razodeti kot ganljiv in objemajoč čudovito naravo,« pravi slikar.

Boštjan Kocmur

Borštnikov prstan
za Samoborja

Igor Samobor

Drama Ljubljana, je novo ime, ki bo od zdaj uvrščeno na prestižni seznam dobitnikov Borštnikovega prstana. Prstan mu je nadela dramska igralka Silva Čušin, dobitnica Borštnikovega prstana leta 2007 ter poleg režiserjev in pedagogov Jerneja Lorencija in Dušana Mlakarja, pesnika, dramatika, esejista in prevajalca Iva Svetine ter umetniške direktorice FBS-ja Alje Predan članica žirije za podelitev Borštnikovega prstana.

V utemeljitvi nagrade je žirija poudarila, da je ume-tnost igre, katere visok svečenik je že dolgo Igor Samobor, v tem, da se igralec, večč svojega poklica in lastnik daru, lahko prelevi, prevede v dramski lik, ki je narejen izključno iz besed.

Igor Samobor se je rodil 18. septembra 1957 na Ptuj, kjer se je že med srednješolskim izobraževanjem preizkušal kot igralec v ljubiteljskem gledališču na Ptuj v skupini Branke Bezeljak Glazer. Študij igre in umetniške besede je leta 1976 začel na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani in ga pet let pozneje končal z vlogo Pastora Mandersa v uprizoritvi Ibsenovih Strahov, za katero je leta 1982 prejel Prešernovo nagrado za študente. Leta 1981 je takoj po študiju postal član ljubljanske Drame, v kateri je do danes odigral več kot šestdeset naslovnih, nosilnih, predvsem pa zelo zahtevnih karakternih vlog, trenutno pa nastopa v predstavah Barčica za punčke, Beneški trgovec, Bobby in Boris, V Damask, Ljubezen in država ter Jez. Seznam njegovih nagrad je dolg, od nagrad Prešernovega sklada, nagrade Sklada Staneta Severja do številnih Borštnikovih nagrad za igro.

»Končno se poročam z gledališčem. Da! Dokler naju smrt ne loči,« je na sklepni prireditvi 47. Borštnikovega srečanja vzkliknil Igor Samobor, dobitnik letošnjega Borštnikovega prstana.

Igor Samobor, igralec Slovenskega Narodnega Gledališča

G. JOŽE RAZMIŠLJA

Poslušanje

je gotovo ena velikih umetnosti. Pustiti, da govorijo drugi in jih istočasno tudi poslušati. Potrebno je oboje, čeprav navadno poslušanju ne dajemo velikega pomena.

Zelo važno je druge poslušati, pa če tudi govorijo samo o sebi, o svojih problemih in težavah. Gotovo potrebujejo, da jih kdo posluša in prav zato radi in veliko govorijo. Tako vsaj nekoliko razbremenijo težave, če jih poslušamo.

Iz poslušanja se človek veliko lahko nauči. Sam molči, posluša pa druge ko oni govorijo.

Lep zgled poslušanja in to same božje Besede, nam je dala Marija, Lazarjeva sestra, ki je sedela pri Gospodovih nogah in Ga poslušala. Prenesla je to Njegovo učenje v življenje in Jezus jo je pohvalil, ker si je izbrala boljši del.

Namen poslušanja je ta, da dobre nasvete, ki jih slišimo, prenesemo v življenje, se jih držimo in po njih živimo.

So ljudje, ki niso vajeni poslušati in tako sami trpijo škodo. Mislijo, da sami že vse vedo in da se od drugih nimajo kaj učiti. Pa ne vedo, da nihče vsega ne ve.

Starši naj poslušajo svoje otroke. To jim vzbuja zaupanje in utrjuje med njimi potrebno prijateljstvo.

Mladina pa naj posluša starejše. Oni so jim lahko kot učitelji, ki jim govorijo bolj iz izkušnje kot iz znanja. Naj ne mislijo, da »vieve« ničesar ne ve. Še »diablo« ve več »por vieje que por diablo«. Starejši vedo več in bolj kot mladi, pa smo eni kot drugi dolžni in potrebni iskrenega poslušanja. Prav je, da svoje mnenje povemo, a verjetno je še bolj prav, da druge poslušamo in jim damo možnost, da svoj pogled na življenje in na stvari primerno nakažejo.

Včasih ne pustimo, da bi drugi govorili, ker jih nočemo poslušati in ker sami radi govorimo. Pa nam ni vseč, če oni isto napravijo z nami.

Poslušanje je lepa človekova lastnost. Bolj nas povišuje kot ponižuje. Na to pomislimo in bomo videli, da je res. Potem pa pogledjmo, kdo ima bolj prav in v korist vseh.

(Dalje prihodnjič)

OB 120-LETNICI USTANOVITVE SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE

Nekaj spominov na SLS v prelomnih časih (3)

Pogovor prof. Veronike Kremžar Rožanec z dr. Markom Kremžarjem o delovanju SLS v emigraciji, v času slovenske državne osamosvojitve.

Istega leta je bilo tudi srečanje med zastopniki SLS in SKD v cistercijanskem samostanu Stams na Tirolskem. S kakšnim namenom ste se sestali?

Poročilo, ki mi ga je poslal inž. Struna po kongresu UCDEC v Budimpešti, je vsebovalo tudi priporočilo evropske Zveze KD, naj bi našli med SLS v emigraciji in SKD v Sloveniji način sodelovanja, ki bi omogočalo v prihodnje enotno zastopstvo v Zvezi.

Po srečanju v Parizu sva z Lojzetom Peterletom, ki je bil takrat že predsednik prve slovenske demokratične vlade, ostala v stiku. Ta sicer ni bil reden, a dovolj pogost, da sva se lahko dogovarjala o potrebi sodelovanja zgodovinske SLS z novo stranko slovenskih krščanskih demokratov v domovini. Ko sva se nekoč po telefonu menila kje bi se lahko srečali predstavniki obeh strank tudi z Ivanom Omanom, predsednikom SKZ, na daljši pogovor, sem predlagal cistercijanski samostan v tirolskem

Stamsu. Kraj je bil daleč od jugoslovanske meje, varen pred kakimi nepovabljenimi ušesi in v njem, sem upal, bo gotovo še kdo od stiških menihov, ki so po vojni samostan obnovili. Bil pa je to tudi eden od redkih krajev v Evropi, zunaj Jugoslavije, ki sem ga poznal. Na moje presenečenje je Lojze Peterle na to takoj pristal, ker se je nekoč v tem samostanu že ustabil. Obljubil je, da bo povabilo sporočil tudi Ivanu Omanu. Z opatom iz Stamsa, ki ga nisem poznal in katerega gostje naj bi bili, je uredil vse potrebno prelat Ignacij Čretnik, katerega sem naprosil v tem oziru za pomoč. Dogovorili smo se, da se dobimo v samostanu 11. avgusta in preživimo skupaj konec tedna.

V Stamsu smo prišli kot zastopniki SLS, poleg mene še podnačelnik za Argentino arhitekt Jure Vombergar, podnačelnik za Kanado dr. Peter Klopčič, član načelstva Marjan Loboda, pooblaščenec inž. Marjan Struna in

kot gost prelat Ignacij Čretnik, ki je pomagal pri koordinaciji srečanja. Ivana Omana z delegacijo Kmečke zveze na žalost tudi tokrat ni bilo, SKD pa so zastopali poleg predsednika Lojzeta Peterleta, podpredsednik stranke Franc Miklavčič, glavni tajnik Peter Reberc in Pavle Bratina, ki je bil eden od članov strankinega vodstva. Tudi tokrat sva šla na pot skupaj z ženo, ki je čas ko smo bili drugi zbrani v Stamsu prebila v Innsbrucku.

Kako je potekal sestanek?

Dnevi v starodavnem cistercijanskem samostanu Stams so potekali v pogovorih, katerim smo dali začetni zagon tako, da smo zastopniki SLS podali kratek pregled našega delovanja in temeljnih točk strankinega programa. Povzeli smo tudi glavna pričakovanja glede sprememb v Sloveniji. Vsa od nas je orisal iz svoje izkušnje razmere med vojno in revolucijo, ki so nas končno prisilile v emigracijo. Večina

naših sogovornikov je vedela o tem bolj malo in še to kar so, je bilo v marsičem drugače kot to, kar so slišali od nas. Tu in tam so kaj vprašali, sicer pa prepuščali besedo predsedniku Peterletu, ki je med njimi še najbolje poznal našo politično emigracijo pa tudi kaj se je dogajalo v Sloveniji med revolucijo.

Zastopnikom SKD smo izročili nekaj knjig, ki so izšle v emigraciji, pa brošuro s programom SLS, katerega smo predstavili javnosti v začetku leta. Tega so do neke mere upoštevali kasneje, ko so oblikovali program Slovenske krščanske demokracije.

Srečanje se ni končalo s kako izjavo ali sklepom, a je poglobilo vezi med nami in ustvarilo vzdušje za nadaljnje pogovore o kasnejšem združenju strank, pričemer smo zastopniki SLS vedno omenjali tudi Omanovo Slovensko Kmečko zvezo.

Ali veš, zakaj Ivan Oman ni prišel v Stams?

NOVICE IZ SLOVENIJE

PRVI JESENSKI SNEG

V skladu z napovedmi je preteklo nedeljo dež po nizinah prešel v sneg, ki se je ponekod oprijel tudi cestišč. Mnogi vodotoki so prestopili bregove, zaradi hitrega povečanja pretoka Save pa so dopoldne ročno ustavili Nuklearno elektrarno Krško (Nek), kar se je zgodilo prvič po sedmih letih. Posledice vremenskih ujm so se odrazile tudi v izpadih električne energije na več območjih po Sloveniji, zaradi poplavljanja in proženja zemeljskih plazov so bile zaprte številne ceste.

PROTI RASIZMU IN NESTRPNOSTI

Vlada je za novo slovensko članico v Evropski komisiji za boj proti rasizmu in nestrpnosti (Ecri) v Strasbourgu imenovala Mojco Kucler Dolinar. Na tem mestu bo nasledila Alenko Puhar, ki ji petletni mandat v omenjeni komisiji poteče 1. januarja 2013.

Z NIZKOCENOVNIMI LETALI V LONDON ALI BRUSELJ

Nizkocenovni letalski prevoznik Wizz Air bo odslej znova letel na Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Ljubljano bo trikrat tedensko povezoval z Londonom in dvakrat tedensko z Brusljem.

NOVEGA KOLIZEJA NE BO

Jože Anderlič je po devetih letih odstopil od gradnje novega Kolizeja (stavba je stala nasproti hotela Lev v Ljubljani). Za takšno odločitev je po njegovih besedah kriv Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS). Na ZVKDS zatrjujejo, da so projektu nasprotovali iz objektivnih razlogov: ker ni bil v skladu z obstoječimi akti varovanja za to območje, poleg tega je bila stroka mnenja, da bi bilo bolje zgradbo, dokler še ni bila porušena, ustrezno obnoviti skladno s konservatorskimi smernicami. Anderlič pa je mislil sezidati stavbo, kjer bi bil hotel, gledališka dvorana, poslovni prostori in še marsikaj.

KDO BO KUPIL DVOREC ZEMONO?

Mlinotestova družba Finholding prodaja dvorec Zemono pri Vipavi. Za prodajo so se v Mlinotestu odločili zaradi težkega gospodarskega položaja v živilsko predelevalni industriji, dobljen denar pa bodo vložili v nadaljnji razvoj podjetja. Zanimanje za dvorec, ki se uporablja za protokolarne namene, naj bi bilo veliko predvsem izven slovenskih meja.

PO SVETU

VOLITVE V LITVI

Litvi se po nedeljskem drugem delu parlamentarnih volitev obeta menjava oblasti. Glede načasne izide so zmagovalci volitev opozicijski socialdemokrati. Njihov vodja in verjetni novi premier Algirdas Butkevicius je napovedal oblikovanje koalicije, z ostalima opozicijskima strankama, Delavske stranke in stranko Red in pravičnost. Nova koalicija naj bi v 141 članskem parlamentu imela večino z 78 sedeži. Vendar pa se je na to že odzvala litovska predsednica, ki ne odobrava, da Delavska stranka sestavlja koalicijo, ker naj bi po ugotovitvah tožilstva najmanj dva člana stranke kupovala glasove volivcev. Doslej vladajoča Domovinska unija pa bo v novem sklicu parlamenta imela 33 sedežev. Prednostni nalogi nove koalicije bosta dvig minimalne plače in davčna reforma.

UKRAJINA JE TUDI VOLILA

V Ukrajini je slavila vladajoča Stranka regij, ki je prejela 36,6 odstotka glasov, stranka nekdanje premierke Julije Timošenko pa 21 odstotkov. Po prešteti 30 odstotkih glasov po proporcionalnem sistemu, po katerem bo razdeljena polovica sedežev v 450-članski verhovni radi, so se na tretje mesto uvrstili komunisti s 15,3 odstotka, sledijo pa stranka Udar boksarskega zvezdnika Vitalija Klička z 12,6 odstotka. Prag za vstop v parlament pa je prestopila tudi skrajna nacionalistična stranka Svoboda, ki je po začasnih podatkih dobila 7,6 odstotka glasov.

IZRAŽANJE MNENJ IN JAVNI RED

Amnesty International je obsodil prekomerno uporabo sile nad mirnimi protestniki, ki v članicah Evropske unije protestirajo proti varčevalnim ukrepom. Hkrati pa je organizacija za zaščito človekovih pravic opozorila na odsotnost sankcij proti varnostnim silam, ki so odgovorne za tovrstne zlorabe. Organizacija je našela več primerov tovrstnih kršitev, do katerih je med drugim prišlo v Bukarešti, Madridu in Atenah. Profesor na Fakulteti za varnostne vede Branko Lobnikar razlaga, da mora policija vzdrževati red na način, de je njihovo vedenje vedno sprejeto kot sprejemljivo. Predstavniki organizacije za zaščito človekovih pravic so opozorili, da bi država morala kaznovati tiste, ki so pregrobo posredovali proti protestni-

PISALI SMO PRED 50 LETI

DAN SLOVENSKE MLADINE

Prva nedelja v novembru je vsako leto v Buenos Airesu dan slovenske mladine. Tega dne ima že tradicionalno prireditev na pristavi v Moronu, ko pregleda na eni strani med letom opravljeno delo, na drugi strani pa znova opozori na načela, na katerih so zgrajene mladinske organizacije slovenskih demokratičnih izseljencev in ki so kažipot njihovem delovanju.

Letošnji mladinski dan so pripravile naslednje mladinske organizacije: Slovenska dekliska organizacija, Slovenska fantovska zveza, Zveza srednješolskih organizacij ter Dijaški odsek Slovenske dekliske organizacije.

Začel se je s sv. mašo duhovnega vodje mladinskih organizacij g. dr. Alojzija Starca. ...

SLOVENC V ARGENTINI BUENOS AIRES

Lepo priznanje. Uprava argentinskih narodnih parkov je v Buenos Airesu pripravila razstavo slik iz argentinskih narodnih parkov. Razstave v Buenos Airesu se udeležuje tudi mladi slovenski slikar g. Ivan Bukovec s sliko Lagos del Sur - Bariloche. Za sliko je dobil lepo priznanje.

ZAKLJUČEK KULTURNIH VEČEROV

Slovenska kulturna akcija je imela v letošnjem letu 12 kulturnih večerov. Na njih so predavali gg. dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, dr. Pavel Krajnik, prof. Alojzij Gržinič, rev. p. F. P. Silvin Eiletz, dr. Alfonz Čuk in Božo Fink.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini Toneta Brulca in njegove žene ge. Lilijane roj. Zidar sta se rodila dvojčka: sin in hčerka; v družini Franceta Goršeta in njegove žene ge. Ivanke roj. Steklasa, obe v Slovenski vasi, pa sin prvorojenec. Srečnim staršem naše čestitke.

SLOVENC PO SVETU KANADA

V cerkveni dvorani v fari Marije Brezmadežne v Novem Torontu je bila 22. septembra proslava 500-letnice ljubljanske škofije in stoletnica smrti Antona Martina Slomška. Ob teh proslavah so blagoslovili in namestili v cerkveni dvorani kipe štirih velikih slovenskih škofov: Friderika Ireneja Barage, Antona Martina Slomška, dr. Antona Bonaventure Jegliča in dr. Gregorija Rožmana. Kipe vseh štirih slovenskih škofov je izdelal kipar France Gorše.

VENEZUELA

Število Slovencev v Venezueli se je zmanjšalo, kajti Štembergarjeva družina nas je zapustila in se preselila k svojim sorodnikom v Kanado.

Svobodna Slovenija, 8. novembra 1962 - št. 45

kom. Lobnikar pri tem dodaja, da če država ali policija pregrobo posredujeja proti volji ljudi ni dobro. Zato mora policija vedno biti sposobna uskladiti zaščito svobode izražanja ter ohranitve javnega reda in miru.

NEUSPEŠNO PREMIRJE

Posebni odposlanec Združenih narodov in Arabske lige za Siriji Lakhdar Brahimi je razočaran, ker sprti strani v državi nista upoštevali njegovega predloga o prekinitvi ognja. A dodal je, da kljub krvavemu konfliktu med vladnimi silami in uporniki v Siriji svetovna organizacija ne razmišlja o posredovanju mirovni sil. Sam bo le še okreplil napore za izhod iz te krize. Neuspeh premirja v Siriji je obsodil tudi generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki Mun. Hkrati je pozval k mednarodni enotnosti za končanje nasilja.

RESUMEN DE ESTA EDICION

CUATRO HORAS DE DIFERENCIA

El domingo 28 de octubre se realizó el cambio de horario de invierno en Eslovenia, como en todos los países de la Unión Europea. La diferencia horaria entre Eslovenia y la Argentina es ahora de cuatro horas más, y se mantendrá hasta el último domingo de marzo.

RESTAURACIONES NO MUY PRECISAS

Nuestro corresponsal estuvo buscando datos sobre el pilar de la Santísima Trinidad ubicado en la Plaza del Congreso, que es uno de los tres monumentos públicos en Ljubljana que datan del siglo XVII. Pero este monumento no estuvo siempre en dicho sitio. Originalmente estuvo frente al monasterio agustino (hoy cruce de calles) y fue erigido en madera en 1693 por el centenario de la batalla de Sisak (importante victoria de las fuerzas cristianas frente al ejército otomano) y porque Ljubljana se salvó de la peste, que causaba estragos en Viena. En 1722 se cambió por un monumento de piedra, realizado seguramente por Francesco Robba. Allí estuvo hasta el terremoto de 1895, cuando lo mudaron frente a la iglesia de las Ursulinas (el Arq. Plečnik tuvo incidencia). El monumento fue renovado y restaurado a lo largo del tiempo. En los '60 del siglo pasado la estatua se retiró de la columna. La explicación fue que como monumento histórico debía estar en la Galería Nacional. Años más tarde, decidieron colocar una copia en el monumento, pero esta vez sin la cruz. Hace algunos años las autoridades municipales reconstruyeron la plaza Congreso, siguiendo la idea del Arq. Plečnik y debajo hicieron un estacionamiento. Para que el monumento no sufriese daños, lo sacaron. Finalizada la obra lo colocaron, restaurado, pero no siguiendo el original de Robba sino de los restauradores de la pos guerra. Otra vez sin la cruz. (Pág. 2)

ANIVERSARIO EN NAŠ DOM

El domingo 14 de octubre próximo pasado el centro esloveno de San Justo celebró su aniversario número 56. Los festejos comenzaron al mediodía con la misa en la catedral Santos Justo y Pastor. La misma fue celebrada por el delegado pastoral para los eslovenos Dr. Jure Rode y concelebrada por el padre Dr. Alojzij Kukovica. Durante la misa cantó el coro mixto esloveno de San Justo. En el patio cubierto del Centro estaban preparadas las mesas para el almuerzo. En horas de la tarde se desarrolló el programa cultural en el salón principal. El tema de la representación versaba sobre la pregunta ¿Dónde está mi hogar? En una primera parte, la escenografía mostraba el interior de una casa eslovena y la familia reunida. En la segunda parte, el paisaje cambió. Todas las organizaciones y generaciones que integran la familia de Naš dom participaron con bailes, canciones y el recitado de poesías. Al final, los tres coros y los cuatro grupos de baile cantaron como respuesta a la pregunta inicial ¡Este es nuestro hogar, estoy en casa! En la representación mostraron la cooperación entre las organizaciones, el entusiasmo y el trabajo en equipo donde cada escena conformó un mosaico imponente. (Pág. 3)

MUESTRA DE ARTE EN LJUBLJANA

En Ljubljana se inauguró una exposición del pintor Branko Zavrtanik. La historiadora del arte, Verena Koršič Zorn, fue la encargada de presentar la muestra en la inauguración. El artista nació en Eslovenia y a corta edad llegó, tras tres años en el campo de refugiados, junto a sus padres a la Argentina. La muestra titulada "Del lejano pasado hasta el presente" está compuesta por 22 pinturas. A su vez el artista dividió su exposición en tres partes: el jardín interior, a orillas de Río de la Plata - el transporte y la ciudad natal. (Pág. 4)

EL TEATRO DE FIESTA

Recientemente fueron entregados los premios anuales a la actividad teatral en Eslovenia. El galardón mayor, el Anillo de Borštnik (una especie de Oscar del teatro esloveno), fue otorgado a Igor Samobor, actor de dilatada y exitosa carrera en el Teatro Nacional Drama, de Ljubljana (Pág. 4).

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Franci Znidar** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar** in **esloveniau@gmail.com** **Za Društvo ZS:** Franci Znidar / **Urednik:** Tone Mizerit

Sodelovali so še: Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Katica Cukjati, Marko Vombergar, Boštjan Kocmur in Veronika Kremžar Rožanec.

Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 500.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 635.-; beli papir \$ 710.-; Bariloche; \$ 560.-; obmejne države Argentine, 215.- US dol.; ostale države Amerike, 225.- US dol.; ostale države po svetu, 235.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 165.- US dol. za vse države.

Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**

Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM
TURISMO BLED
 EVT Leg. 12618
 Dis. 2089
 de Lucía Bogataj
 Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
 Tel. 4441-1264/1265

TTS VIAJES
Alenka Vivod
 5294/3884
 155/660/0859 - avivod@ttsviajes.com
GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji. Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI
Dobovšek & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel./Fax: 4602-7386.
 E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y Jueves de 15 a 18 hs. Belgrano 181 - 6º B (1704) Ramos Mejía. Tel.: 4469-2318 Cel.: 15-6447-9683
 e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA
Apetit od tor- ka do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellaneda 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

OBVESTILA

SOBOTA, 3. novembra:

Celodnevni šolski izlet v Glew

Sestanek SDS Argentina, ob 17. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 4. novembra:

60. skupni mladinski dan v San Justo

Sv. maša v cerkvi sv. Rafaela (Villa Devoto), ob 17. uri José P. Varela 5272.

TOREK, 6. novembra:
Seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije, ob 19.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 10. novembra:

Sklepna prireditev tečaja RMB, v Slovenski hiši.

Obisk mons. Andreja Stanovnika, ob 19. uri v cerkvi Señor de los Milagros (Munilla 1190, Morón).

RAST XLII, pripravlja poslovljni ples RASTI XLI in za vso mladino, ob 22. uri v Našem domu San Justo.

NEDELJA, 11. novembra:

65. obletnica mašniškega posvečenja č. g. Janeza Petka CM, ob 11.30 uri sv. maša v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi.

ČETRTEK, 15. novembra:

ZSMŽ San Martin bo imela mesečni sestanek v Domu ob 16h. Posvečen bo bl. A. M. Slomšku. Vsi lepo vabljeni!

NEDELJA, 18. novembra:

60. obletnica društva Slovenja vas

NEDELJA, 25. novembra:

Praznik KRISTUSA KRALJA, ob 10. uri v Slovenski hiši.

DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

VALUTNI TEČAJ V SLOVENJI

30. oktobra 2012

1 EVRO	1,30 US dolar
1 EVRO	1,30 KAD dolar
1 EVRO	6,28 ARG peso

OSEBNE NOVICE

Smrt
 V Castelarju je umrl **Ivan Mele (93)**. Naj počiva v miru!

Največji uspeh slovenskega tenisa

Slovenska teniška igralca Grega Žemlja in Aljaž Bedene sta v razmaku manj kot deset minut prišla do uspehov kariere. Na turnirju Erste Bank na Dunaju sta se namreč prebila v četrtfinale. Gre tudi za zgodovinski uspeh slovenskega tenisa, ki še nikdar ni imel dveh igralcev med osem najboljših na turnirju ATP.

Sicer je Bedene v naslednjem krogu klonil pred Srbom Jankom Tipsarevićem, a ga je v polfinalu Žemlja maščeval in si priboril svoj in (spet) slovenski prvi moški finale v teniških turnirjih ATP. Vendar ni mogel premagati Argentinca Juana Martina del Potra, ki ga je odpravil v dveh setih. Kljub temu je Žemlji ostalo zado-

voljstvo, pa tudi lep kupček dolarjev in še toliko točk, da bo na prihodnji lestvici pristal na 50. mestu, kar je spet najvišja njegova in slovenska moška teniška uvrstitev na lestvici ATP.

SLOVENCIM IN ŠPORT

DEBEVEC NE STRELJA V PRAZNO!

Najboljši slovenski strellec vseh časov Raymond Debevec je na zadnji veliki tekmi sezone, finalu svetovnega pokala v Bangkoku, zmagal z maloka-

librsko puško leže. Debevec je tako postal zmagovalnik leto 2012 v svoji novi paradni disciplini z malokalibrsko puško leže. Zlati olimpijec iz Sydneyja 2000 ter bronasti iz Pe-

kinga je v finalu pokazal svoje mojstrstvo, unovčil bogate izkušnje in s samimi deseticami ter končnim rezultatom finala s 103,9 kroga tekmovanje končal na najvišji stopnički.

L.A. FEST
10. NOVEMBRA
OB 22. URI

H. YRIGOYEN 2756, SAN JUSTO

60. obletnica Društva Slovenska vas

18. novembra 2012

Začetek s sv. mašo, ki jo bo daroval škof Vinko Bokalič.

Lepo vabljeni.

60. SKUPNI MLADINSKI DAN

08.00 Sveta Maša 17.00 Finala SDO
 09.15 Dviganje zastav 18.00 Finala SFZ
 09.30 Začetek tekmovanj 19.30 Kulturni program
 13.00 Kosilo NATO PROSTA ZABAVA IN PLES

Naš Dom San Justo - Hipólito Yrigoyen 2756, San Justo

Dr. MILAN ZVER

skupni kandidat

Slovenske demokratske stranke SDS in Nove Slovenije - krščanske ljudske stranke

Odbor NSi v Argentini

Odbor SDS v Argentini

Naj torej živimo ali umiramo, smo Gospodovi.
 Rim 14,8

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da nas je 17. oktobra 2012 zapustil in v letu vere vstopil v večno svetišče naš dragi mož, ata, brat, stric, gospod

Tone Podržaj

Zahvaljujemo se vsem, ki ste zanj molili in nas spremljali v njegovi bolezni.

Zahvala prelatu dr. Juretu Rodetu za prinašanje sv. obhajila, za sv. mazičenje, za darovanje sv. maše ob krsti in molitve na pokopališču.

Zahvala dr. Petru Hafnerju za velikodušno zdravniško oskrbo v zadnjih mesecih.

Zahvala dr. Jožetu Rožancu za brezpogojno pomoč in nasvete.

Zahvala Slovenskemu domu San Martin, kjer smo ata kropili. Zahvala č. g. Franciju Cukjatiju za molitve ob krsti. Zahvala vsem, ki ste prišli ata kropiti, zanj molili in nas tolažili.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Žalujoci:

žena **Ančka Bajda**, hčerki **Ani** in mož **Marko Malovrh** ter **Angelca** in mož **Rok Miklič**, sinova **Tone** in žena **Vera Breznikar** ter **Miha** in žena **Lucijana Hribar**, brat **Jože** in sestra **Angela Kastelic**, vnuki in vnukinje: **Saši, Mikaela, Cecilija, Toni, Gabrijela, Marko, Maja, Kati, Ani, Andrej, Peter, Matija, Natalija, Tomi, Irina, Martin, Avguštin** in **Santiago**, nečaki in nečakinje, vsaki in svakinje z družinami ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Mendoza, Čušperk